

Bellarosa stormde de kamer binnen waar Lydia haar in de armen vloog (Blz. 916).

De arme vrouw was met de blanken moeten vertrekken zonder dat zij een spoor van Evraert of Lydia had ontdekt.

— Gij hebt een vriend gehad, een zekeren mijnheer Evraert, een Vlaming, zeide zij tot Sallandro, een groot kunstenaar.

— Een dierbare vriend, beaamde Sallandro met een diepen zucht.

— Waar is hij?

— Eilaas!

— Dood!

— Hij heeft een treurig uiteinde gehad want hij is, naar wij hier vernomen hebben, door de Roodhuiden vermoord.

Bellarosa herademde.

— Dat is de reden van mijn bezoek, sprak zij. Onze mannen hebben de plaats van het gevecht en den omtrek doorkruist zonder hem of zijn lijk te vinden. Dus moet hij nog leven?

— Is 't mogelijk?

— Het is zeker.

— Spreekt gij waarheid? riep Sallandro met een van vreugde trillende stem uit en greep de hand der vrouw, die hem nu haar lotgevallen onder de Roodhuiden mededeelde.

Met klimmende verbazing had Sallandro dit verhaal aanhoord.

Toen Bellarosa gekomen was aan het oogenblik waarop Evraert met haar kind weggesneld was riep hij opgewonden:

— Dan is er toch nog hoop dat hij leeft!... De Almachtige geve het!

— En ook hoop ik dat het eenige wat mij aan het leven bindt, zal wederzien, zeide Bel-

larosa, terwijl zij den blik neersloeg en haren zakdoek aan hare oogen bracht.

— De hemel zal u bijstaan! viel Sallandro haar in de rede en drukte de hand der weenende vrouw. Laat ons beiden hopen — ik zal alle mogelijke middelen in het werk stellen om berichten omtrent hun lot in te winnen.

Daarop vernam hij naar de plaats, waar Bellarosa haar verblijf hield en hoorde dat zij in het dorpje in de nabijheid van het krankzinnigengesticht geboren was en daar nu bij bloedverwanten een onderkomen gezocht en gevonden had.

Bellarosa moest dien avond bij Sallandro en zijne zuster blijven, en toen zij eindelijk afscheid nam, drukte hij haar eenige goudstukken in de hand en verzocht haar die kleinigheid aan te nemen en zich, als zij geld noodig had, nooit tot iemand anders dan tot hem te wenden.

Bellarosa woonde, zooals zij zeide, in de nabijheid van het klooster waaraan een krankzinnigengesticht gehecht was.

Zij was bij bloedverwanten in een hoogst eenvoudige woning en maakte zich nuttig voor hen door hare ijvere werkzaamheid.

Des Zondags woonde zij geregeld de godsdienstoefening in de kloosterkerk bij en koos dan altijd dezelfde plaats niet ver van den kansel dicht bij een pilaar.

Op zekeren Zondag morgen bevond zij zich met hare bloedverwanten, zooals gewoonlijk, onder de eersten die de kerk binnen traden, en nauwelijks was zij bij den pilaar gekomen of hare medegezellin bukte naast haar op den grond en raapte een briefje op.

— Een brief voor u, Bellarosa! zeide zij, terwijl zij verbaasd naar het adres zag en deze nam het briefje even verwonderd aan.

Hare verwondering steeg echter nog veel hooger toen zij de letters nauwkeuriger bekeek.

— Zonderling! fluisterde zij.

— Wat is er?

— Dit schrift herinnert mij aan de hand eener teergeliefde overledene.

— Wie bedoelt gij?

— De Condeza Gabriëlla.

Dit zeggende stak zij het briefje in den zak, maar toen de godsdienstoefening afgeloopen was en zij de kerk verlaten had, haalde zij het spoedig weder voor den dag en verbrak het zegel.

Tot hare nog grootere verbazing was er in den omslag een brief aan den advokaat Avalos.

Ook het adres van dezen brief was van dezelfde hand.

Onmiskenbaar was het door de Condeza Gabriëlla geschreven.

Dit was toch onmogelijk!

Zij was immers dood!

Bellarosa bedacht zich geen oogenblik en snelde met den brief naar de woning van den advokaat Avalos.

Toen deze uit Bellarosa's handen den brief genomen had en het tweede zegel verbroken had riep hij:

— O groote God! Levend!

— Wie, senor, wie?

— De Condeza!

— Gabriëlla?

— Ja.

— Waar?

— Opgesloten in een krankzinnigengesticht.

— Maar zij is dood... Zij werd uitgesteld in de hoofdkerk zegt men!

— Zij leeft... zij leeft, senora, maar in eene cel!... Opgesloten onder den naam van Sivene, hare dienstmaagd!... O God! O God!... welke gruwelen!

— En wie heeft haar opgesloten, senor?

— De graven de Campanas!... De oude schurk heeft reeds aan de galg zijne misdaden geboet... De graaf Bernardo zal zijne straf niet ontloopen... Nog vandaag zal Gabriëlla vrij wezen en de aartsdeugniet tusschen de muren zitten... Maar het zal wezen tusschen de muren eener gevangenis die hij niet verlaten zal dan om naar de galg te stappen.

. . . . . .

Denzelfden morgen zat Sallandro vertrouwelijk met zijne zuster te praten.

Weder was de schilder Evraert het onderwerp van hun gesprek, want sedert de hoop om hem weder te zien in het hart van Sallandro herleefd was, verliet dezen de gedachte van zijn vriend niet meer.

Eensklaps werd er gescheld...

Stemmen weerklonken in de gang!...

— Wie zou ons reeds zoo vroeg een bezoek kunnen brengen? zeiden zij.

Hij stond op en ging naar de deur om haar te openen doch juist wilde hij het doen toen zij reeds geopend werd...

— Evraert!

— Sallandro!

Deze dubbele kreet weerklonk en in vervoering vlogen de beide mannen elkander in de armen.

Zij hielden elkander geruimen tijd omklemd en tranen van vreugde en geluk vloeiden uit beider oogen.

Daarop vatten zij elkander bij de hand en terwijl zij deze duchtig schudden, ontsnapte aan beider lippen een innig, hartelijk:

— Goddank!

De zuster van Sallandro, eenmaal de trouwe vriendin van Evraert en Gabriëlla, sloeg dit tooneel zwijgend gade en wachtte het oogenblik af, waarop de beide vrienden weder oogen en ooren voor haar zouden hebben.

Toen zij eindelijk tot haar kwamen, ging zij Evraert te gemoet en stak hem de hand toe.

Daarop wendde hij zich naar de deur en zeide tot Lydia:

— Kom aan, beste kind! denk niet dat ik u vergeten heb en bij deze woorden vatte hij haar bij de hand en bracht haar naar Sallandro en diens zuster.

— Wel Lydia! lief kind! wees ons duizendmaal welkom! zeide deze en trok de kleine naar zich toe.

— Hoe weet gij de naam van dit kind? vroeg de Vlaamsche kunstenaar verbaasd.

— Omdat hare moeder hier is en ons al uwe wederwaardigheden verteld heeft, antwoordde Sallandro en drukte Evraert andermaal de hand.

De eerste uitbarstingen van vreugde kwamen langzamerhand tot bedaren.

De zuster van Sallandro zette de kleine Lydia naast zich op de sofa en de beide vrienden namen bij haar aan tafel op stoelen plaats.

— Maar nu moet ik naar de weduwe Leduc! zeide Evraert terwijl hij het gesprek plotseling afbrak.

— Het zoude onvergeeflijk wezen haar nog een oogenblik langer van het bezit haars kinds te berooven!

— Blijf maar zitten, Francisco!

— Neen... ik ga!

— Zij zal wel heden morgen naar hier komen.

— Denkt ge dat?

— Ik ben er zeker van.

— Maar zoolang te wachten.

— Och gij zoudt nog elkander kunnen missen. Bellarosa woont niet in de hoofdstad maar in een afgelegen dorpje bij bloedverwanten... Overigens, Francisco het is immers beter dat wij de moeder tot hier laten komen om haar langzamerhand het bericht te geven dat haar kind leeft en dat het in de nabijheid is.

— Ja, dat is best, Sallandro... Is mijne kamer hier nog altijd gelijk vroeger.

— Niets is er veranderd, vriend, hoegenaamd niets... Zij wacht op u. Ik hoop dat gij er alles naar uw zin zult ingericht vinden en dat gij uwen Sallandro niet meer verlaten zult.

— Ik wil er eens even gaan naar kijken.

— Ik begrijp dit gevoel, goede vriend... Er zijn daar zooveel voorwerpen waaraan eene geheugenis vastkleeft voor u. Ga, wij wachten u hier met Lydia.

Evraert snelde naar zijne vertrekken.

Daar hing eene Madonna, eene kopij dergene die hij vroeger ten toon stelde en waaraan hij de trekken van Gabriëlla had gegeven.

Met de hand op het hart staarde hij de beeltenis zijner geliefde aan.

Al zijne zaligheid, al zijne ellende ontwaakte opnieuw in zijn hart, en wat hij had willen vergeten stond hem nu nog levendiger voor den geest dan op het oogenblik waarop hij het portret vaarwel gezegd had.

Hij kon zijne oogen, die vochtig van tranen waren, niet van het portret afwenden.

Het was hem te moede als zag hij Gabriëlla zelve, als omzweefde hem haar geest, hare engelreine ziel.

Ten hemel, naar hare tegenwoordige verblijfplaats, zond hij zijne gebeden en hij vermoedde niet dat zijn geliefde op dit oogenblik ook de blikken ten hemel geslagen had en hem van hare innige, trouwe liefde verzekerde.

Zijn hart bloedde! — Hij zou haar nooit meer wederzien!

Lang bleef Evraert in sombere gepeinzen staan voor de Madonna en eerst toen hij den stap van Sallandro in de gang hoorde, wendde hij zich van het portret af en opende de deur voor zijn vriend.

Deze las het gevoel dat zich van Evraert meester gemaakt had op diens gelaatstrekken.

Hij behield echter zijne eigene gelukkige stemming en nam zijn vriend naar de eetzaal mede, waar zijne zuster en Lydia reeds op hem wachtten.

Het zien van de kleine, die hem vroolijk kwam tegenhuppelen, vaagde voor een oogenblik de wolken van Evraert's voorhoofd en de gedachte aan het geluk der moeder, als zij haar kind weder aan het hart zou drukken, goot heelenden balsem in de wond zijner ziel.

Onder het eetmaal, luisterden alle drie in gespannen verwachting naar ieder geluid dat zich op de straat deed hooren, toen eensklaps het rollen van een rijtuig tot hunne ooren doordrong.

Zij sprongen op, snelden naar het raam en riepen als uit één mond:

— Daar is zij!

Het was advokaat Avalos die eerst uit het rijtuig stapte.

Hij hielp Bellarosa afstijgen, ging opnieuw in de koets, na een ander adres aan den koetsier te hebben gegeven.

Bellarosa trad alleen binnen terwijl de advokaat voortreed.

Wat beteekende dit?

Binnen vroegen zij het zich af, doch nu was er wat anders te doen, de moeder moest voorbereid worden haar kind te zien.

Evraert vertoonde zich eerst aan haar.

— O God!... De dooden verrijzen dan allemaal, riep zij.

En plots:

— Mijn kind! mijn kind!

Driest stormde zij de kamer binnen waar Lydia haar in de armen vloog.

Zij hield hare dochter vast aan de borst geklemd en koesterde het weenende en snikkende daaraan, als wilde zij het al het doorgestane lijden vergoeden.

Met een hart, tintelend van vreugde, stond Evraert daar en staarde naar de gelukkige vrouw, en het was hem te moede, als deelde haar geluk zich ook aan zijn hart mede.

Na eenige oogenblikken van zaligheid doorleefd te hebben vermaande Bellarosa zich eensklaps en naar Evraert gaande sprak zij:

— Dank! dank! edele redder! Gij hebt mijn kind gered, ik zeg u dat het grootste heil voor u op de wereld is weggelegd!

— Ik dank u voor uwe goede wenschen, senora, maar voor mij is geen geluk meer sinds ik mijne Gabriëlla verloren heb.

— Welnu, sprak zij, ik heb de overtuiging dat de Condeza Gabriëlla niet dood is.

— Ja, sprak de schilder, dat kan men nooit aannemen van degene die men lief heeft gehad... Er zijn ook nog oogenblikken dat ik twijfel... En toch ik heb haar dood gezien op haar praalbed.

— En toch leeft zij! hernam Bellarosa.

Niemand was daar die aan hare woorden eenig belang hechtte dan dat men deze aanzag als opwellend uit een goed hart.

— Waarom denkt gij dat? vroeg Sallandro.

— Omdat ik dezen morgen een ontmoeting had waarvan ik tevergeefs een verklaring heb trachten te vinden en waarover ik uw oordeel wel eens zou willen vernemen.

— Volgaarne.

— Kent gij dit schrift?

Bij deze woorden haalde zij den omslag van den brief, dien zij in de kerk gevonden had, uit den zak en overhandigde dien aan den kunstschilder.

Deze deinsde, toen hij het schrift zag, terug, maar wist zich spoedig te herstellen en zeide op weemoedigen toon:

— Zeker ken ik dat schrift.

— Nietwaar?

— De engel die het neerschreef is in het vaderland der reine zielen: in den hemel.

— En toch is mij dezen brief eerst dezen morgen ter hand gekomen.

— Het schrift is dan toch oud:

— Neen, senor, bezie het zelf eens... Ik heb het aan Avalos laten zien.

— En wat zegt die schrandere man?

— Dat het gisteren geschreven werd... en dat het onbetwistbaar van de hand van Gabriëlla is.

— Maar dit alles is waanzinnig! riep de kunstenaar uit. Het onmogelijke kan toch niet.

— God kan alles, senor! En ik zeide het u, voor u is het grootste geluk op aarde weggelegd... Ik heb de verzekering dat uwe geliefde leeft, dat gij haar zult wederzien.

Evraert sloeg de hand in vertwijfeling aan het voorhoofd...

Een oogenblik helderde zijn gelaat op en vloog er een straal van hoop door zijne blikken. Maar dit gevoel was slechts vluchtig.

— Begoocheling! Dwaasheid! murmelde hij. Het gierige graf geeft zijn prooi niet weder... Ik heb haar gezien, bleek en paars, in den schijn der duizenden rooslichten... Mijn gelukszon is ondergegaan om nooit meer boven te klimmen, te rijzen...

Bellarosa blikte hem vlak in de oogen.

— En vervolgde zij, als Avalos uw meening niet deelde.

— Welke meening?

— Dat de gravin Gabriëlla zou dood zijn.

— Wat zegt ge, Bellarosa... Oh! ik smeek u op het hoofd van uw kind, open geene nieuwe wonden... Ik lijd reeds genoeg.

— Begrijp mij wel, Francisco Evraert, gij zijt de redder van mijn kind, ik ben u meer

verschuldigd dan mijn leven en toch zeg ik u: Hoop! hoop! want die dit geschreven heeft is niet dood... Het werd gisteren geschreven... Is het haar geschrift of is het maar eene gelijkenis?

— Het is haar geschrift! riep de kunstschilder met kracht uit.

— Dan leeft de Condeza Gabriëlla!

Een groote ontsteltenis heerschte in de woning.

Sallandro en dezes zuster wisten niet wat zij daarover moesten denken.

— En wat zegt Avalos? vroeg Sallandro.

— Ik herhaal slechts zijne woorden.

— Heeft de beroemde advokaat nog hoop?

— Meer!...

— Wat dan?

— Zekerheid.

— Maar berust zijne... zekerheid alleen op dit briefje?

— Ik geloof het niet... Er is nog meer!

— Wat? wat? wat? wat? riep Evraert. Wat veronderstelt men?

— Avaloz veronderstelt eene groote misdaad.

— Ja, ja, Gabriëlla werd vermoord, dat is zeker, en ik tref wel eens den moordenaar.

— Gabriëlla werd niet vermoord.

— Ik heb haar lijk gezien, met eigen oogen gezien!

Er volgde eene stilte.

Bellarosa vroeg nu:

— Hebt gij Sivene gekend, Francisco Evraert?

— O ja, zeer goed!

— Dan weet gij hoe zeer de dienstmaagd op haar meesteres geleek?...

— Ja.

— Welnu in den Dom hebt gij het lijk van Sivene gezien en niet dit van Gabriëlla, want Gabriëlla leeft.

De schilder was duizelig geworden...

Hoop en vrees slingerden zijn geest heen en weer en hijgend moest hij plaats nemen in een zetel.

— Waar, waar zou zij dan wezen?

— Dat zal Avalos u straks berichten!... Ik zeg u niet meer *hoop!* maar... heb zekerheid!... Nog vandaag zult gij uwe Gabriëlla omhelzen.

Dit was te veel... De tranen rolden over de wangen van den schilder en hij beefde als een riet, terwijl hij de saamgevouwen handen ten hemel opstak.

. . . . . .

Op den volgenden dag zou er eene groote plechtigheid in Mexico plaats hebben, waarin de bewoners der hoofdstad veel belangstelling toonden.

Het was eene huwelijksverbintenis van den graaf Bernardo de Campanas met de rijke gravin Donna Ottavia de San Asayo.

Reeds den dag te voren waren de stedelingen in beweging, want in de woning van graaf Don Miguel de San Asayo werd er ter eere van het bruidspaar een schitterend feest gegeven. Het huis baadde zich 's avonds als een tooverpaleis in een zee van licht.

Voor den ingang deden reusachtige flambouwen hare roode vlammen naar den sterrenhemel opstijgen en de nieuwsgierige volksmenigte drong in dichte groepen om de deur heen om de rijk gekleede van briljanten schitterende senoras uit de rijtuigen te zien stappen, die zich in eene onafzienbare rij langs de straat uitstrekten, en haar met luide onstuimige vivat's te begroeten.

Maar toen de prachtige staatsiekoets van den graaf Bernardo de Campanas, met vier edele zwarte paarden bespannen, voor de deur stilhield en de bruidegom daaruit stapte, zweeg de menigte, als had zich een schrikgestalte aan haar vertoond.

Spoedig daarop deed de muziek hare golvende tonen door de verlichte zalen ruischen.

't Was middernacht toen Bernardo, in zijne manga gewikkeld in een hoek van zijn rijtuig zat en door de vurige paarden in vliegende vaart naar zijn kasteel aan het Chalcomeer teruggebracht werd.

Bij het naderen van het rijtuig verschenen er vele in rijke livrei gedoste bedienden met lichten in de hand op de trap van het kasteel om hunnen heer te ontvangen.

Bernardo trad zwijgend tusschen hen door en volgde den kamerdienaar, die hem met een zilveren kandelaar voorging, langs de trap naar zijne vertrekken.

De kamerdienaar stak de luchters naast den spiegel op en vroeg of zijne Heerlijkheid hem nog iets te zeggen had en verliet, toen Bernardo hem daartoe een wenk gaf, de zaal.

Bernardo deed nu de deur dicht, ging daarop naar de schrijftafel, sloot zijne beurs daarin weg, wond zijn uurwerk op en legde zijn dolk dien hij van onder zijne kleederen te voorschijn haalde, op de tafel.

Vervolgens nam hij den zwaren zilveren kandelaar van de tafel voor den spiegel weg

en begaf zich daarmede naar het aangrenzende slaapvertrek.

Hij trad dit door de geopende deur binnen en ging naar den muur daar tegenover, waar hij de kandelaar op eene tafel plaatste.

Eensklaps was het hem als hoorde hij de deur achter zich sluiten...

Hij deinsde terug en keek om...

Genebra, in haren grooten bruinen doek gewikkeld, stond voor hem!

Een kreet, die op zijne lippen bestierf, ontsnapte aan zijne borst, hij waggelde naar de tafel terug en steunde zich daartegen met de hand.

Alsof de poorten der onderwereld zich voor hem geopend hadden, zoo staarde hij haar, die hij dood gewaand had, aan en strekte zijne linkerhand afwerend naar haar uit.

Doch de vrouw stond daar onbeweeglijk, in de plooien van haren bruinen doek gewikkeld en hield haren strakken blik op hem gevestigd.

— Wat moet gij van mij, Genebra? bracht Bernardo eindelijk met moeite uit en hield zich bevende aan de tafel vast.

— Met u spreken, don Bernardo! antwoordde de mulatres op een gedempten toon. Gij hebt niet schriftelijk met mij willen afrekenen, daarom moest ik zelf wel komen om onze rekening te vereffenen. Een enkelen schreeuw van u en wij gaan beiden aan de galg.

— Zeg wat gij verlangt en ik zal eene schikking met u nemen, stamelde Bernardo met bevende lippen en strekte zijne hand andermaal afwerend naar Genebra uit want deze trad langzaam op hem toe.

— Ik heb geene wapenen meegebracht, don Bernardo, en daarom moet ik mij overtuigen dat gij ook deze niet tegen mij kunt gebruiken. Ik weet niet waar gij uwe pistolen verborgen hebt, vervolgde de vrouw en greep de hand van Bernardo die trachtte los te komen.

Doch de sterke vrouw greep zijne tweede hand en met bliksemsnelheid had zij beide een touw daarom heen gewonden.

— Een enkelen schreeuw of... naar de galg! zeide zei.

Nauwelijks had zij Bernardo geboeid of zij sloeg hare beide handen om hem heen, tilde hem op en wierp hem op zijn bed...

— Ziedaar, schurk, nu zullen wij afrekenen, voegde zij er zegevierend bij.

— Spaar mijn leven! stamelde Bernardo klappertandend en zag met een ontstelden blik naar de helsche vrouw.

Doch Genebra zeide:

— Gij zult leven, schurk, maar leven om voor de misdaad die gij ten opzichte van mij gepleegd hebt te boeten. Toch hebt gij minder wreed met mij gehandeld dan ik met u zal doen. Gij wildet mij spoedig door den dood in de vlammen naar de andere wereld zenden... Ik zal u eenen langzamen dood doen sterven zoodat gij iedere minuut van uw leven zult vervloeken.

Bernardo wilde spreken maar juist toen hij den mond opende duwde Genebra er eene prop in zoodat hij geen geluid geven kon.

— In de duisternis van den nacht hebt gij den weg naar mijne hut gezocht om mij dan aan den dood ten prooi te geven. In eeuwige duisternis zult gij uw eigen graf zoeken, zeide de vrouw thans, trok een doek uit en stak de punt daarvan in Bernardo's oogen.

Onder de razende pijn, kromde en wrong hij zich en wilde zich opheffen maar Genebra hield hare knieën op hem als het roofdier op zijn buit.

Na eene poos klom zij van het bed af, nam den zilveren kandelaar van de tafel en hield de helder brandende kaars boven haar slachtoffer met de woorden...

— Kijk eens, graaf Bernardo! Ziet gij het glinsteren van het zilver of den glans van het licht nog... Vaarwel zoek uw graf in de duisternis en vergeet uwe trouwe Genebra niet.

Daarop sloeg de vrouw den bruinen doek over haar hoofd, wikkelde zich daarin en snelde door de zaal naar de deur die in de gang uitkwam.

Op hetzelfde ogenblik greep een knecht haar vast met de woorden:

— Van waar komt gij wijf?

Maar Genebra stiet hem tot antwoord den dolk in de borst en vloog de zijtrap af.

In allerijl had zij de buitendeur bereikt, maar deze was gesloten en bood weerstand aan de reuzenkracht met welke zij er tegen aanbonsde.

Een ander redmiddel was er voor haar niet dan terug te keeren langs denzelfden weg dien zij gekomen was.

Zij snelde de trap af niettegenstaande de mannenstemmen die weerklonken.

Met den dolk in de hand liep zij de bedienden te gemoet, stak rechts en links om zich

KRANKZINNIG UIT LIEFDE

CONSTANT AIMARD

KRANKZINNIG UIT LIEFDE

(De droeve roman van PRINSES CHARLOTTE, keizerin van Mexico)

2e UITGAVE

VLAAMSCHE BOEKHANDEL - ANTWERPEN
1928

heen en slingerde op zijde, wien zij met hare linkerhand greep...

Doch er waren te veel tegenstanders!

Genebra werd overweldigd en aan handen en voeten gebonden.

Daarop traden de bedienden de openstaande deur der kamer van den graaf binnen en vonden hem zieltogend.

De Majordoom zond boden te paard naar de stad.

Geneesheeren en gerechtsdienaren kwamen toegesneld.

De volgende middag bracht aan de inwoners van Mexico de tijding der ongehoorde misdaad die er op den graaf don Bernardo gepleegd was...

Hij was bezweken aan zijne afgrijselijke wonden. Maar de ontzetting klom nog toen men vernam dat de machtige heer een schurk was en maar juist tijdig genoeg gestorven was om aan de galg te ontkomen.

Inderdaad, korts na den middag bood zich Avalos aan met een aanhoudingsmandaat... De beroemde advokaat werd bij zijn lijk gebracht. Twee klompen geronnen bloed vervingen de uitgestoken oogen!

De straf was wreed geweest!

Genebra stierf aan de galg.

* * *

Eenige weken later trok Mexico ter eere van de trouwplechtigheid der Condeza Gabriëlla de Campanas een feestelijk gewaad aan. Het gevierde meisje zou als echtgenoot van den Vlaamschen kunstschilder Francisco Evraert den zegen der kerk ontvangen.

De straten waarlangs zich de feestelijke bruidstoet van de woning van Avalos naar den dom bewoog waren met bloemen bezaaid; de huizen met vlaggen versierd en de ramen met volk bezet, die de bruid toejuichten, terwijl de volksmenigte haar jubelend vergezelde.

In denzelfden dom waar Gabriëlla door geheel Mexico betreurd was stond zij thans als bruid in den vollen bloei der jeugd aan de zijde van Evraert en de aartsbisschop zelf legde hun handen in elkander en gaf hen den zegen der kerk.

Op denzelfden dag werd in de hoofdstad ook het huwelijk voltrokken van Ricarda San Blas met den jeugdigen Belgischen officier Van Leeuwen.

Beide paren zochten elkander na de plechtigheid op en Evraert in akkoord met zijn vriend en landgenoot riep opgewonden uit:

— En nu voort uit Mexico! Voort uit het land van bloed en verraad. Zijn bergen zijn prachtig en heerlijk blauw is er de lucht, maar zijn grond is er roodgeverfd en ik smacht naar vrede, rust en liefde.

— Amen! klonk het uit vier monden te gelijk.

HOOFDSTUK LXIV

HET EINDE VAN KEIZERIN CHARLOTTE

Wij hebben in de twee eerste hoofdstukken van het derde deel van dit verhaal verhaald hoe ongelukkig keizerin Charlotte na haar terugkeer uit Mexico werd.

Zij was krankzinnig geworden.

Al haar droomen van heerschappij en roem waren verzwonden, in rook vergaan.

Zij was van den troon vervallen verklaard, en haar man had men door den kop gebrand.

Doch dit wist zij niet.

Het was nacht in haar hersens.

Nacht verwekt door het verbleeken van al haar droomen, door het drama dat zij voelde aankomen en van zich wilde afwenden.

Afwenden door tusschenkomst van vreemde mogendheden, door tusschenkomst van Napoleon III, door tusschenkomst van het opperhoofd der Kristen Kerk, den Paus van Rome.

Wij weten hoe zij in haar pogingen mislukte, hoe zij ontgoocheld werd door het land wiens Regeering haar tot den keizerlijken troon had verheven.

Zij had, door de handelwijze van Bazaine, reeds vermoed dat Frankrijk haar ontvallen zou, dat het bevelen gaf om zich langzaam uit dien moordkuil terug te trekken. Zij wist door de diplomatie dat de Vereenigde Staten van Amerika een dreigende houding had aangenomen en Frankrijk « vriendelijk » verzocht, zijn troef uit het Mexicaansche spel te halen.

En daarom vermocht Napoleon III niets meer voor haar, voor hem, voor de nieuwe monarchie in Mexico.

Daarom vermocht ook de Paus niets voor haar.

Keizer en Paus, de twee grootste machten der aarde, zij die redding hadden vermogen te

brengen, konden haar niet helpen, hoe gaarne zij het ook zouden gedaan hebben.

En bij het onderhoud dat zij met den Franschen Keizer had en historisch is gebleven, zag zij plots voor haar den diepen afgrond. Zij zag haar kroon vernietigd, haar macht verzwonden. Zij zag het ongeluk dat haar echtgenoot treffen zou, overgeleverd aan de brutaliteit der Mexicaansche opstandelingen.

Bazaine weg, de Fransche troepen heen! Mijn God, op wien mocht ze dan nog rekenen?

Toch niet op het handjevol Belgische vrijwilligers die, hoe moedig ook, niets vermochten tegen de verpletterende massa inboorlingen! Niet op de andere benden vrijwilligers! Niet op de diplomaten! Niets meer... neen, het was hopeloos. Zij zou op niemand meer mogen rekenen, op niemand, niemand!...

O! wrangheid, bitterheid, die haar harte overstelpte en haar hersens in loomen slaap legde.

O! nevel, die voor haar oogen schoof en haar het gezicht benam.

Het was allemaal duisternis in haar, duisternis om haar, duisternis over de gansche wereld.

Zij kon zelfs niet meer schreien.

En toen gebeurde de ramp die van gansch haar leven een tragedie zou maken en haar vastkerkeren in den nacht van lijden.

Onze lezers weten het dat zij terug gebracht werd naar Miramar, naar het slot van haar keizerlijken gemaal, waar zij haar eerste liefde had gekend en de wittebroodsweken doorgebracht.

Miramar!

Gelegen te midden der Middellandsche Zee, gestreeld door de zon, badend in de blauwe wateren.

Maar zij herinnerde zich niets meer.

Alles was dood: Het verleden, de liefde, de kroon, de eer en de macht!

Alleen de afgrond gaapte voor haar, die haar aantrok met geheimzinnige macht, die haar dwalen deed en beangstigde; die haar steeds en immer aangrijnsde en haar beheerschte ieder uur van den dag.

En zij werd een ander mensch.

Het geluk was heen. Alleen de pijn en het verdriet bleven, kropen haar als een spin op het hart, deden haar in ontzettende kreten uitbarsten.

Dit waren de symptomen van krankzinnigheid.

Toen de beroemde zenuwarts Riedel den Keizer in Mexico schreef zoo bleef Maximiliaan diep denkend over dit schrijven staan.

Riedel!

Hij die gekend was voor de behandelingen der zenuwzieken en krankzinnigen.

Een groot vermoeden ontwaakte in hem.

God! Zijn lieve gade onder toezicht van den dokter der gekken!

Meer vernam hij niet over haar.

Hij troostte zich dat zij diep geschokt was door de feiten, dat haar zenuwstelsel ziek was, zij de steeds zoo geprikkelde dochter van Koning Leopold.

Riedel zou haar genezen. Het was slechts een voorbijgaande vlaag.

Helaas!

Nooit zou hij vernemen dat Charlotte, die uit liefde tot hem was gekomen, ook uit liefde krankzinnig was geworden.

* * *

Eenige dagen nadat Maximiliaan door den kop was gebrand — ramp die Charlotte nooit heeft gekend, — stond Maria-Hendrika, koningin der Belgen, haar schoonzuster, te Miramar, aan het bed van de lijdende zuster van Leopold II.

Zij troostte haar en was diep bewogen door haar bittere leed.

En toen de arme Keizerin bij machte was op te staan en te reizen, nam de Koningin haar mede naar Brussel.

Hier zou zij naar behooren verzorgd worden. Haar broeder, de Koning, die danig veel van haar hield, stelde er ten zeerste prijs op, dat zij in zijn nabijheid zou leven.

Hij zelf wilde er over waken dat er haar niets ontbrak, haar, de ongelukkige zuster.

En, toen het drama van Queretaro voltrokken was, tot intsteltenis van gansch de beschaafde wereld, ondernam zij, aan den arm der Koningin, de reis naar het land harer geboorte.

Den 31 Augustus 1867 kwam zij te Tervueren aan en betrok het kasteel der oude hertogen van Brabant, liggend te midden van het onmetelijke park, beplant met hoogstammige beuken en doorsneden van prachtige vijvers.

Daar leefde zij eenzaam in de kalme natuur, de schokken werden minder lang, de aanvallen bleven achterwege en men hoopte dat haar sterke natuur de bovenhand zou krijgen en de zwakheid harer zinnen achterwege blijven.

En toen, op raad der geneesheeren, wilde

men de kwaal door een schokkend nieuws gansch overwinnen.

Men wilde haar den dood van haar echtgenoot meêdeelen.

De sekretaris van het Belgisch gezantschap in Mexico, de heer F. Hoorickx, werd hiermede gelast.

Hij deed het op een stille wijze, in aanwezigheid van twee harer doktoren.

En zie, bij het vernemen der akelige tijding, schoten de schoone oogen van Keizerin Charlotte vol tranen en zij brak in een onbedaarlijk schreien uit.

Zij weende lang in de armen der Koningin, die eveneens vrijen loop aan haar smart gaf.

Beide jonge vrouwen, beide vorstinnen waren één in de smarte.

Na deze bui van tranen bleef Charlotte kalm. De tijding had, zooals de geneesheeren verwachtten, een heilzamen invloed teweeg gebracht. Een lange periode van kalmte trad in en men geloofde de hersenzwakheid voor immer verdreven.

Eén zaak verontrustte de geneesheeren: Charlotte bleef steeds mijmerend en afgetrokken. Uren lang wandelde zij in het vorstelijk domein zonder een woord te spreken, zonder één teeken met haar gezelschapsdame te wisselen.

Dit was niet normaal.

Doch, aangezien de kalmte voortduurde en de Keizerin alle kenteekenen van een gezond mensch vertoonde, schreef men haar teruggetrokkenheid toe aan het verdriet dat stil maar gedurig aan haar harte knaagde.

Helaas! De vrees van de geneesheeren werd bewaarheid. Zekeren namiddag brak plots de crisis uit en men was verplicht haar stilletjes te bedwingen of er ware iets vreeselijk gebeurd.

Twaalf jaar verbleef zij op 't kasteel van Tervueren. In 1879 werd het grootsche gebouw door een brand vernield. Men verhaalt dat de arme krankzinnige den vreeselijken gloed lachend aanstaarde en toen de vlammen het hevigst opspoten in de handen klopte, of het een feestvuurwerk gold.

Men bracht haar naar het paleis van Laken, dat zij eenige dagen later, in April, verliet om het oude kasteel van Bouchout bij Meysse, een groot uur van Laken gelegen, te betrekken.

Dit heeft zij bewoond tot de dood haar bijna een halve eeuw later kwam halen.

Voor de gewezen Keizerin was het leven te Bouchout eender van dagen. Zij vroeg niets, noch verlangde naar een andere woonplaats.

Wat men haar zei, boezemde haar weinig belang in. Haar oogen dwaalden veeltijds naar ongekende verten en wat er toen in haar omging heeft men nooit geweten, want zij liet zich nooit vertrouwelijk los, zelfs niet, aan haar trouwste vrienden, die haar dag en nacht bijstonden.

Zij maakte veel gebaren die haar woorden vervingen.

Het scheen volkomen nacht om haar.

Men heeft het betwijfeld dat Charlotte werkelijk onbewust zou gebleven zijn van den dood van Maximiliaan.

Zulks schijnt echter door het volgende feit geloochenstraft.

In de periode van kalmte die volgde op de bekendmaking haar door sekretaris Hoorickx gedaan, schreef zij den 14 Mei 1868 een brief naar een hooggeplaatst Mexicaanschen persoon, waarin zij onder meer zegt:

« Het is slechts heden, dat ik uw zoo ontroerend schrijven van 26 Februari heb ontvangen. Ik dank u voor de gevoelens, welke gij daarin met zooveel rechtzinnigheid uitdrukt. Het is onmogelijk, dat alle harten, en bijzonder deze van hen welke hem van nabij gekend hebben, niet diep ontroerd zijn door den edelen en heldhaftigen dood des keizers, eenig door zijn zelfverloochening, zoowel als door de grootte van het offer en den geest waarin dat offer gebracht werd.

» Ik zend u een afbeelding van den Keizer, de vlag der eer in de hand. Op de achterzijde, zult gij een paar door mij gekozen aanhalingen vinden, omdat ik daarin de grootste gelijkenis met het leven en het onvergelijkelijke karakter van den Keizer vind. »

De bedoelde aanhalingen luidden:

« De goede herder geeft zijn leven voor zijn schapen. » (Joann. X, 2). « De gedachtenis van den rechtvaardige zal eeuwig leven; hij zal de booze praatjes der menschen niet vreezen. » (Ps. II, 6).

Langzamerhand vertaande het grievend leed om haar echtgenoot. Haar gedachten zweefden in hoogere sfeeren. Gravin de Reinach verklaart zulks in een schrijven, enkele jaren geleden: « De zieke schijnt van de hedendaagsche gebeurtenissen slechts een flauw besef te hebben. Men heeft haar de in haar familie voorgekomen sterfgevallen verzwegen. Heeft

zij er eenig vermoeden van gehad ? Misschien. Zekeren dag, hoorde men haar zeggen:

» Ik ook, ik zal sterven. *Miserere mei, Deus!* »

Gravin de Reinach was dus onbewust van de tijding die Hoorickx haar had meêgedeeld, wat de veronderstelling in haar brief bevestigt.

Keizerin Charlotte, evenals vele zwakzinnigen, lette angstvallig op de daden van de haar omringende personen.

Men las vroeger hoe zij te Rome iedereen verdacht haar vergift te willen toedienen. Te Bouchout was er een tijd dat zij waande dat men haar gevangen hield.

Inderdaad was de poort van het domein steeds gesloten.

Dit moest Keizerin Charlotte treffen, en toen ze eenmaal in het domein wandelde, naderde zij de grillie en trachtte haar te openen.

Te vergeefs.

Het hekken was gesloten.

Zij richtte zich tot den dienaar die haar, met een gezelschapsdame, op enkele passen achter haar, volgde.

— Open die poort ! beval zij.

De dienaar antwoordde :

— Ik bezit den sleutel niet, Mevrouw.

— Wie kan het slot openen ?

— De opperkommandant, Mevrouw.

— Roep hem hier.

De dienaar begaf zich naar generaal Haes, bevelhebber van het paleis en deelde hem het verlangen der Keizerin mede.

De trouwe generaal begaf zich onmiddellijk naar zijn meesteres:

De Keizerin keek hem een wijl in het wit der oogen en vroeg hem toen plots:

— Word ik hier aanschouwd als een gevangene ?

— O ! Mevrouw ! Hoe kunt U zulke vraag stellen !

— Ben ik vrij het domein te verlaten en buiten de omheining te wandelen ? hernam de Keizerin.

— Zeker, Mevrouw.

— Alléén en onvergezeld ?

— Zeker, Mevrouw ! Maar de protokol eischt dat personen van Uw rang steeds vergezeld worden.

— Inderdaad, de protokol is streng.

Zij zweeg een oogenblik nadenkend.

— Wil u de grillie laten openen ? vroeg zij opeens.

— Ik heb den sleutel, Mevrouw, en ga aan Uw verlangen voldoen.

De generaal opende zelf de grillie.

Een glimlach verscheen op het gelaat der Keizerin. Zij verliet het domein en wandelde een weinig den weg naar Meysse op. De enkele wandelaars die zij ontmoette groetten haar eerbiedig.

Na een vijftal minuten gewandeld te hebben keerde zij zich tot haar gevolg en zegde:

— Wij kunnen terugkeeren, ik ben tevreden.

Dit was een der vele kleine blijken dat haar hersenen niet in regel waren.

Vlagen van waanzinnigheid overvielen haar in de laatste jaren meermaals.

Wat echter wonder mag genoemd worden, is dat zij haar woede nooit tegen haar omgeving keerde.

Voelde zij een crisis komen dan verwijderde zij zich meesttijds in een andere kamer, of greep een glas, een bord of eenig ander voorwerp en wierp het in stukken tegen den grond.

Met zulke daad was gewoonlijk haar kwaadaardige bui voorbij. Die buien waren gewoonlijk van korten duur.

Een geneesheer was steeds tot haar beschikking.

Zij aanbad de muziek, was zelve een zeer fijne artiste en vele uren achtereen verdiepte zij zich in het fantaseeren op de piano of bij het ontcijferen van haar geliefkoosde toonzetters.

Zij hield dolveel van Schubert, Bach, Beethoven, Wagner, Franck, Berlioz, enz.

Op haar geboortedag, den 7 Juni, ontving zij het bezoek van haar broeder Leopold II en haar schoonzuster Koningin Maria-Hendrika, die haar bloemen brachten en met haar verscheidene uren doorbrachten.

In 1902 overleed onze vorstin en Leopold II werd later vergezeld door Prins Albert en Prinses Elisabeth.

De afwezigheid van de Koningin werd door Keizerin Charlotte niet opgemerkt. Zij stelde geen vragen omtrent haar, bleef onverschillig.

De kommandant van het Paleis had haar nochtans op de hoogte gebracht van het overlijden der Koningin. Doch ditmaal vatte zij het nieuws niet; in geen geval bleek het, uitwendig, op haar indruk te maken. Zij was met haar gedachten afwezig, zooals altijd.

In de laatste jaren van haar leven werd zij letterlijk kindsch.

Stilaan werden de oogenblikken van klaarziendheid zeldzamer. Alles bleek haar weldra onverschillig. Zij verzonk in een nevel die haar met zijn wattige sluiers omringde. Het net om haar hersens werd dichter gesnoerd en weldra was zij niet meer met een redelijk mensch te vergelijken. Het wegblijven van haar broeder Leopold II bemerkte zij niet, de aankondiging van zijn dood begreep ze niet. Hij die haar als een echte broeder liefhad was begraven in de vergetelheid van haar nacht.

Zij vermaakte zich, als in haar kindertijd, met poppen en allerhande nietigheden; zij had een ratel in de hand waarmede zij af en toe rammelde; zij maakte blaasjes met heet speeksel, bouwde kasteelen van kaarten, torens van tricketschijven, verlustigde zich met allerhande mekanisch speelgoed dat men haar in massa kocht.

Er was iets wreeds in aldus de inzinking te beschouwen van een der intelligentste vrouwen van haar tijd, die aan de tafel van den Paus had gegeten en met Keizers en Koningen verkeerd.

Nu was zij eenzaam, verlaten. Eenzaamheid onder onafwendbare duisternis.

Zij was tot den eenvoud van haar kinderjaren teruggekeerd.

Doch met dit ook haar kalmte, gedweeheid en rustigheid.

Zij was een groot kind.

Tijdens den Winter die haar overlijden voorafging, werd zij zwaar ziek.

Zij was toen 86 jaar oud. Haar ijzer gestel was versleten, het roest der jaren had het verteerd. De zware beproevingen die zij lichaamlijk had doorstaan, maar haar geluk had gedood, zouden thans ook haar te neer drukken.

Haar dagelijksche wandeling in het park kon zij niet meer doen. Zij bleef in haar zetel op haar kamer gekluisterd, nu was zij werkelijk de gevangene van haar eigen onmacht.

Het was stil geworden in het keizerlijk huis te Bouchout. Stil, eenzaam. Er klonk geen gezang meer, geen muziek. Men verwachtte er een hooge gast, men verbeidde er den Dood, die een einde zou maken aan dat ellendig bestaan.

In 1914 brak de wereldoorlog uit. Duitschers en Oostenrijkers overrompelden ons land. Niets werd gespaard, alles werd bezet, zelfs het paleis van onzen Koning.

Te Bouchout echter waaide boven het paleis de vlag van Oostenrijk, de vlag van Maximiliaan, broeder van den Keizer van Oostenrijk, van den echtgenoot der arme krankzinnige.

Het was voor de overrompelaars heilige grond. Hij moest geëerbiedigd worden. Geen soldaat mocht hem betreden, geen hand op een zijner bewoners gelegd worden.

En die vlag van Oostenrijk redde Bouchout, redde Meysse van volledigen ondergang.

Men zal zich herinneren dat in den aanvang van den oorlog, Meysse, in de nabijheid van het keizerlijke paleis, een Duitschen prins vermoord werd.

Men kent het Duitsche systeem: waar een der hunnen geheimzinnig om het leven kwam, werd als straf de bijzonderste ingezetene door den kop gebrand, en wie men krijgen kon vermoord. De gansche gemeente werd verwoest.

Dit lot stond nu ook Meysse te wachten.

Maar de keizerlijke vlag beschutte de bevolking.

Keizer Jozef deed zijn invloed gelden en Meysse bleef gespaard.

De inwoners van Meysse hadden intusschen een schuilplaats gezocht in het domein van Bouchout. Er werden paviljoenen en huizekens opgericht, waar zij met hun vee een onderkomen konden vinden. Zij waren daar volkomen veilig, vonden er voorts voeding en onderstand, en de meest opbeurende woorden.

En van uit het paleis der Keizerin ging tijdens de vier bittere jaren van beproeving een weldoende invloed uit. Wie in nood was kon zich onbeschroomd aan de steeds open grillie aanmelden.

Hij werd ontvangen, getroost en mocht heengaan zooals hij het zelf wilde of... blijven.

Men voerde, hierin, de voorschriften van de ongelukkige koningsdochter naar de letter uit.

EINDE

INHOUDSTAFEL

Hoofdstuk		*Blz.*
	EERSTE DEEL	
I	De Keizerlijke Kroon. — De landing te Vera-Cruz	3
II	Een koerier van Vera-Cruz. — Het groote nieuws. - Een vreeselijke kennismaking	10
III	De kroeg « Puerto del Infierno » (De poort der hel)	16
IV	Don Diego	25
V	Het bevel van den gemaskerde	31
VI	De roos van Mexico	43
VII	Het kasteel « Paradiso » in de vallei van Mexico, het gesprek met den berg	48
VIII	Geschiedkundige bijzonderheden	55
IX	Stemmen en visioenen in den Mexicaanschen nacht	58
X	De rotskloof	63
XI	De Vlaamsche schilder en zijn vriend graaf Hernando de Alcantara	67
XII	De Madonna	69
XIII	De brief der « Roode Roos »	73
XIV	In den grooten schouwburg van Mexico. De uitdaging in tweegevecht	76
XV	De aanslag op het leven van den Keizer	84
XVI	Het verhoor	88
XVII	De ontmoeting	91
XVIII	Het eerste bedrijf van een drama	97
XIX	In het gebergte	103
XX	Een laat bezoek bij den Keizer	109
XXI	De postwagen aangerand door eene bende van Juarez	114
XXII	Het bevel der geslijerde vrouw	124
XXIII	Het bezoek van den Vlaamschen schilder	128
XXIV	Door Indianen overrompeld	131
XXV	Een misslag van den Keizer	139
	TWEEDE DEEL	
	Het Vertrek der Belgen naar Mexico	
I	Een regiment « Keizerin Charlotte »	141
II	Cardova. — De Indianen. — Orizaba. — De Cumbres. — Indiaansche plechtigheden	158
III	Pedro Ventura	162
IV	De Belgen in de hoofdstad Mexico. — De geheimzinnige uitnoodiging	174
V	Op het Calchomeer	184
VI	Op het kasteel	186
VII	Voor het drama	199
VIII	De sluipmoord	205
IX	Een voornaam personage en het avontuur van twee Vlamingen	212
X	Het beleg van Cajaca	221
XI	De ring	222
XII	Een vereeniging van generaals bij Madre-Pico	243
XIII	De bijeenkomst	246
XIV	De ontsnapping	248
XV	Aanranding van den spoortrein	251
XVI	Bij den Keizer	260
XVII	De handteekening	263
XVIII	De schilder	267
XIX	De ontvoering	271
XX	De twee schurken	276
XXI	Dood	281
XXII	Porfeiro Diaz	282
XXIII	Het aanbod	287
XXIV	De begrafenis	291
XXV	Het zinneloozen gesticht	294
XXVI	Levend begraven	296
XXVII	Bij het leger	300
XXVIII	De karavaan	302
XXIX	De Keizer en de koerier	313
XXX	De panther der bosschen	315
XXXI	Een voorzichtig man	320
XXXII	De opoffering eener moeder	325
XXXIII	De geluksster verduistert	328
XXXIV	De scheiding	332
XXXV	De daling	334
XXXVI	Afstand van den troon	340
XXXVII	Verrast! Een laatste overwinning	342
XXXVIII	Naar Queretaro	343
XXXIX	Het einde nadert	344
XL	Te Queretaro (vervolg)	360
XLI	De Keizer gedecoreerd	365
XLII	Mislukte expeditie	371
XLIII	Vertwijfeling	376
XLIV	De overeenkomst	379
XLV	De spion	389
XLVI	Het fort der Chichimeka's	393
XLVII	De verrassing	397
XLVIII	De verklaring	401
XLIX	Het verbond	408
	DERDE DEEL	
	Het einde van het Mexicaansche Keizerrijk	
I	De hamerslag	412
II	Krankzinnig uit liefde	420
III	In de belegerde stad Queretaro	425
IV	De Keizer wordt verraden en gevangen genomen	435
V	De moordpoging aan het meer	445
VI	De haat van Cassa	448
VII	De twee jagers	456
VIII	Gered	460
IX	Wreedheid van Cassa	464
X	Hoe het toeval vier onzer helden bijeenbracht	468
XI	Het goud van Arroz	473
XII	De trap van den boozen geest en de waterval des doods	486
XIII	Hoe don Diego werd beetgenomen	492
XIV	Alfonso de Puabla, kapitein der wacht	504
XV	Waar Rooie Kobe van Loenhout de man blijkt te zijn	516
XVI	De Keizer verlost	528
XVII	De Spotter	552
XVIII	De heilige stad	568
XIX	Het komplot	573
XX	Op weg	579
XXI	Eene jacht in de prairiën	583
XXII	Blanken en Roodhuiden	588
XXIII	De raad	594
XXIV	De wraak van den Sachem	599
XXV	De Keizer van Mexico	603
XXVI	De belegering van het klooster	617
XXVII	Wat don Diego in de hoofdstad hoorde en zag	623
XXVIII	De Godsman	643
XXIX	Eerste ontdekkingen in de stad	649
XXX	Opheldering	653
XXXI	Een gesprek	659
XXXII	De samenkomst	664
XXXIII	Eene ontmoeting	669
XXXIV	Een nachtelijke verkenning	676
XXXV	Het groote geneesmiddel	679
XXXVI	In het land der wilde stammen	685
XXXVII	De verrader Lopez	686
XXXVIII	Nog generaal Marquez	689
XXXIX	De val van Mexico	692
XL	Wat Carabita er van dacht	700
XLI	Zij gaat met den duivel om, zei don Diego	717
XLII	De dood van don Diego	736
XLIII	Pogingen tot de vlucht	743
XLIV	Mislukt	748
XLV	Het overbrengen der gevangene officieren	754
XLVI	Laatste schikkingen van Maximiliaan	756
XLVII	Nogmaals een mislukte poging	762
XLVIII	De prinses van Salm-Salm	767
XLIX	Bij den Keizer	778
L	De diplomatie eener vrouw	783
LI	Geldzucht der Gezanten	787
LII	Mislukte poging	790
LIII	De verbanning	793
LIV	Gefusilleerd	797
LV	Verdere lotgevallen van een vriend van Maximiliaan	810
LVI	Terug naar het Vaderland	834
LVII	De laatste storm	843
LVIII	De verovering van Mexico	850
LIX	De wonderen van het keizerlijk paleis	854
LX	Cortez wint veld	870
LXI	Te Mexico	877
LXII	Het tragisch einde van den Keizer	892
LXIII	Het uiteinde van schurken	909
LXIV	Het einde van Keizerin Charlotte	923